

เรื่องที่วิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องบุญประเพณี จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผู้วิจัย นางทิพวรรณ โสภภรณ์ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเทศบาลบ้านสุขสำราญ สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองวารินชำราบ
จังหวัดอุบลราชธานี

ปีที่วิจัย 2561

บทคัดย่อ

ในการดำเนินการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณี จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ครั้งนี้เป็น การวิจัยและการพัฒนา (Research and Development) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัด อุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (2) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ (4) เพื่อประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 ที่กำลังเรียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนเทศบาลบ้านสุขสำราญ เทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ได้มาโดย การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 23 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบ ฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 10 เรื่อง (2) แผนการจัดการเรียนรู้ใช้ ประกอบแบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 แผน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 (3) แบบทดสอบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) ชนิด เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีความยากง่ายตั้งแต่ 0.45-0.70 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20-0.40 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และ (4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็น แบบมาตราการประเมิน 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.37 ถึง 0.88 ค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามเท่ากับ 0.88 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้ (1) เริ่มทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยก่อนการทดลอง ได้แนะนำชี้แจงให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบจุดประสงค์ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ แบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงวิธีการเรียนว่า ต้องเรียนเนื้อหาให้เข้าใจก่อน แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด และแบบทดสอบย่อยในแบบฝึกทักษะ (2) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนแบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดสอบกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดสอบเป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน (Pretest) (3)ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยสอนเนื้อหาก่อนแล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด และแบบทดสอบย่อยในแบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้เวลาในการทดลองเรื่องละ 1 ชั่วโมง ดังนี้ เรื่องที่ 1 บุญเข้ากรรม เรื่องที่ 2 บุญคุณลาน เรื่องที่ 3 บุญพะเวด เรื่องที่ 4 บุญสงกรานต์ เรื่องที่ 5 บุญบั้งไฟ เรื่องที่ 6 บุญซำฮะ เรื่องที่ 7 บุญเข้าพรรษา เรื่องที่ 8 บุญข้าวประดับดิน เรื่องที่ 9 บุญออกพรรษา เรื่องที่ 10 บุญกฐิน (4) หลังการทดลองสิ้นสุดแล้ววัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนแบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ไปทดสอบอีกครั้ง แล้วบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดสอบ ซึ่งคะแนนที่ได้เป็นคะแนนทดสอบหลังเรียน (Posttest) และ (5)ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจมีต่อการใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t (Dependent-Sample)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ และผู้สอนสาระสังคมศึกษา มีดังนี้ ด้านความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยตระหนักถึงความสำคัญของแบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่สำคัญในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนำข้อมูลจากบุญประเพณีของจังหวัดอุบลราชธานี มาใช้ในการจัดการเรียนรู้และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แก้ปัญหามาจากข้อมูลใกล้ตัวช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะของชีวิตไปพร้อมๆ กันและเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ข้อมูลจากบุญประเพณีของจังหวัดอุบลราชธานี นำมาสร้างเป็นนวัตกรรม โดยภาพรวมพบว่า ควรมีการดำเนินการร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและผู้รู้ทางภูมิปัญญาของท้องถิ่น ซึ่งข้อมูลที่ต้องการเรียนรู้เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับบุญประเพณีของจังหวัดอุบลราชธานี ที่ทำสืบทอดต่อกันมา ให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงเรื่องราวบุญประเพณีของท้องถิ่นของตนเองแล้วนำมาผูกเป็นเรื่องราวให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้

2. ผลการหาประสิทธิภาพการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ E_1 ได้ค่าประสิทธิภาพ 81.43 และผลการประเมินผลลัพธ์ E_2 ได้ค่าประสิทธิภาพ 83.25 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

3. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า แบบฝึกทักษะ เรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่นสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียน และหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งมีคะแนนหลังการใช้แบบฝึกทักษะ ($\bar{X} = 25.39$, S.D = 0.94) และก่อนใช้แบบฝึกทักษะ ($\bar{X} = 10.22$, S.D = 1.24)

4. ผลการประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่อง บุญประเพณีจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสืบสานประเพณีของท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการ

วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะ พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ลำดับที่ 1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.38$, S.D = 0.50) ลำดับที่ 2 ด้านประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ ($\bar{X} = 4.37$, S.D = 0.54) และลำดับที่ 3 ด้านการจัดบรรยากาศการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.32$, S.D = 0.52)